

bejdskraftens frie bevægelighed og art. 87 om kontrol med karteller og monopoler. At der i sådanne tilfælde er tale om at overdrage dansk lovgivningsmyndighed til Fællesskabets organer synes utvivlsomt, i al fald ved en umiddelbar betragtning. Ved at tiltræde traktaten går Danmark ind på at lade Fællesskabets forordninger gælde umiddelbart som lov i Danmark. Det forfatningsretlige grundlag for, at dette kan ske, er, at lovgivningskompetencen i et vist omfang overdrages til Fællesskabets organer, og at denne overdragelse sker ved en lov vedtaget i henhold til § 20. Grundsætningen om, at nyere lov går forud for ældre lov, må da medføre, at også en nyere forordning går forud for ældre lov i tilfælde af uforenelighed.

Det må endvidere følge af traktaten, at medlemsstaterne forpligtes til at lade forordninger gå forud også for nyere lov. En tilstand, hvor hver enkelt medlemsstat for sit vedkommende kunne sætte en forordning ud af kraft, ville være klart uforenelig med den fælles regulering af problemerne, som traktaten forudsætter. Den nationale lovgivningsmagt er med andre ord folkeretligt forpligtet til at respektere Fællesskabets forordninger. Hvorledes opfyldelsen af denne folkeretlige forpligtelse kan sikres i forfatningsretlig henseende, er et andet spørgsmål. Uden hjemmel i grundloven kan lovgivningsmagten jo ikke pålægge sig selv begrænsninger i sin egen handlefrihed. I visse fremmede lande indeholder grundloven udtrykkelige forskrifter om, at folkeretlige regler i traktatsform skal gå forud for såvel ældre som nyere national lov. Dette er eksempelvis tilfældet i Holland (grundloven af 1953 art. 65, revideret 1956 som art. 66)⁵ og i Frankrig (forfatningen af 1958, art. 55). Sådanne grundlovsbestemmelser om traktater kan da eventuelt fortolkes som analogt anvendelige på Fællesskabets forordninger. Den danske grundlov indeholder ingen tilsvarende bestemmelse. Den giver ikke udtrykkelig hjemmel til, at der i den retlige trinfølge kan indskydes en kategori af retsregler mellem grundloven og almindelig lov, ligesom dansk forfatningsretlig praksis forudsætter som det normale, at en folkeretlig regel ikke som sådan er en bestanddel af dansk ret.

Et resultat, der i praksis vil føre til at tillægge Fællesskabets forordninger forrang også for nyere lov, kan dog støttes på grundlovens § 20. Ved at overdrage sin beføjelse til at lovgive om

visse emner til Fællesskabets myndigheder vil den danske lovgivningsmagt dels anerkende Fællesskabets beføjelse til i fremtiden at lovgive om disse emner, dels pålægge sig det bånd, at den ikke selv vil udøve beføjelsen i konkurrence med Fællesskabet (medmindre traktaten i den enkelte relation måtte tillade en konkurrerende beføjelse). Vel er et sådant bånd ikke absolut forfatningsretligt bindende, idet overdragelsen med forfatningsretlig gyldighed kan tilbagekaldes af lovgivningsmagten. Men så længe tilbagekaldelse ikke udtrykkeligt er sket, må en ny dansk lov, der indholdsmæssigt kan anses for at afvige fra en tidligere forordning, fortolkes som respekterende den forrang, der er knyttet til Fællesskabets retsakter i kraft af overdragelsen. Med udgangspunkt i det af grundloven anerkendte fænomen »overdragelse af beføjelser«, kommer man altså til et resultat, der i de praktiske tilfælde, som normalt kan tænkes at forekomme, vil være ensbetydende med, at en forordning går forud for såvel ældre som nyere lov.⁶

En nærmere analyse af traktatens bestemmelser kan imidlertid gøre det klart, at det ikke er enhver af Fællesskabets forordninger, der med logisk nødvendighed må anses for at hvile på en overdragelse af beføjelser i grundlovens forstand. Det afgørende efter grundloven kan nemlig ikke antages at være blot dette, at den folkeretlige retsregel, som en forordning jo er set fra et dansk forfatningsretligt synspunkt, skal gælde som umiddelbar bestanddel af dansk ret. Det er ikke usædvanligt at give hjemmel til, at en fremtidig folkeretlig regel, navnlig en traktatbestemmelse, skal gælde umiddelbart som bestanddel af dansk ret. Fænomenet betegnes i den forfatningsretlige litteratur som »automatisk transformation« eller »forhåndstransformation« af den folkeretlige regel.⁷ Eksempelvis kan nævnes lov nr. 74 af 31. marts 1953, hvis § 1 bemyndiger regeringen til »... ved overenskomst med fremmede stater at tilstå sådanne lempelser i pligten til at udrede skatter og afgifter til det offentlige, at dobbeltbeskatning helt eller delvis undgås«. Der kan næppe være tvivl om, at en i medfør heraf afsluttet folkeretlig overenskomst er umiddelbar bestanddel af dansk ret og kan påberåbes for danske administrative og judicielle myndigheder, så snart den er bekendtgjort i Lovtidende C. Man kan diskutere hensigts-